

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2019. gada 21. jūnijā
(OR. en)

10416/19

SOC 496
EMPL 384
ECOFIN 649
EDUC 328
SAN 310
GENDER 30
ANTIDISCRIM 20

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Labklājības ekonomika – Orientējoša piezīme (ministru debatēm)

Pielikumā ir pievienota minētā orientējošā piezīme, lai sagatavotos Padomes (*EPSCO*) 2019. gada 8. jūlija sanāksmei.

Labklājības ekonomika

Pie Eiropas apvāršņa parādās svarīgi izaicinājumi un iespējas, kas saistās ar izmaiņām, ko rosina globalizācija, klimata pārmaiņas, tehnoloģiju attīstība, jauni darba veidi un demogrāfiskās pārmaiņas, kuras izraisa garāks paredzamā mūža ilgums un zems dzimstības līmenis. Šajā kontekstā lielāka nozīme nekā jebkad agrāk ir izturētspējai un spējai ātri pielāgoties pārmaiņām visos sabiedrības līmeņos, tostarp valdības un uzņēmējdarbības līmenī.

Lai reaģētu uz šīm norisēm un panāktu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi strauji mainīgā vidē, mums ir jāveicina savs Eiropas sociālais modelis, kas piedāvā iespējas visiem cilvēkiem. Tā ir mūsu salīdzinošā priekšrocība pašreizējos apstākļos, kad globālā konkurence arvien saasinās. ES būtu jātiecas kļūt par pašu konkurētspējīgāko un sociāli saliedētāko ekonomiku pasaulē.

Debates par ES sociālo dimensiju turpinās jau gadiem ilgi. Starp EPSCO ministriem valda plaša vienprātība par ES sociālās dimensijas nozīmi un nepieciešamību stiprināt tās lomu ES politikas diskusijās, tostarp Eiropas pusgada ietvaros. Tomēr dažkārt šķiet, ka sociālā dimensija joprojām ir zināmā mērā pakārtota citām ES politikas jomām.

Eiropas Komisija ir uzsākusi daudzas svarīgas ierosmes, kas veicina sociālo dimensiju, no kurām vissvarīgākā ir Eiropas sociālo tiesību pīlārs. Pīlārs bija nozīmīgs solis, lai palielinātu sociālās dimensijas nozīmi ES politikas darba kārtībā un sasaistītu ekonomisko un sociālo dimensiju. Prezidentvalsts Somija vēlas turpināt un padziļināt diskusijas, kas aizsāktas Eiropas sociālā tiesību pīlāra sakarā, un plāno rīkot padziļinātu analīzi par labklājības ekonomiku un savstarpēji stiprinošajām saiknēm starp cilvēku labklājību un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi.

ES pastāvēšanas jēga, kā tā nostiprināta Līgumā, ir nodrošināt cilvēka cieņas ievērošanu un veicināt savu iedzīvotāju labklājību.

Cilvēku labklājība un ilgtspējīga ekonomiskā izaugsme nav pretrunīgi mērķi. ESAO par labklājības ekonomikas tematu ir veikusi plašu izpēti ¹, kurā konstatēts, ka cilvēku labklājība un ilgtspējīga ekonomikas izaugsme viena otru pastiprina. Labklājības veicināšana, kā arī slimību un sociālās atstumtības profilakse ir ļoti svarīga no cilvēciskā viedokļa, taču tie ir arī nozīmīgi aspekti turpmāko publisko izdevumu samazināšanā, produktivitātes palielināšanā un darba mūža pagarināšanā. Cilvēku labklājība ir vērtība ne tikai pati par sevi – tā ir arī vitāli svarīga ekonomikai. Šis ir *galvenais arguments labklājības ekonomikas pamatā.*

Labklājības ekonomika ir plašs jēdziens, kas ietver sociālos, nodarbinātības, dzimumu līdztiesības, veselības aprūpes un izglītības politikas pasākumus. Tajā uzsvērts, cik liela nozīme ir horizontālai pieejai. Jomu izolētības pārvarēšana, izmantojot starpnozaru sadarbību, ir būtiska labklājības ekonomikai, lai pilnībā atraisītu tās potenciālu. Sadarbība nostiprina zināšanu bāzi un atraisa sinerģijas un neizmantotu potenciālu, kas jāliek lietā, lai maksimāli palielinātu politikas lēmumu pozitīvo ietekmi ilgtermiņā.

Gadās, ka pasākumi, kas atbalsta labklājību un lielākas sociālekonomiskās iespējas, sāk darboties ar ievērojamu laika nobīdi, un to devumu ekonomikā bieži vien ir grūti precīzi novērtēt. Tādēļ ir sarežģīti labklājībai paredzētus ieguldījumus iekļaut fiskālajā politikā, jo īpaši ekonomikas lejupslīdes laikā. Tomēr tas var izraisīt smagu negatīvu plašāku ietekmi un ekonomikas pamatrādītāju pasliktināšanos.

Lai gan IKP ir lietderīgs, lai izvērtētu tirgus produkciju un sniegtu indikatīvu priekšstatu par ekonomiku konkrētā laikposmā, tas nesniedz visaptverošu ainu par cilvēku labklājību. Uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanā ir jāizmanto plašs rādītāju kopums un visaptveroši ietekmes novērtējumi un ilgtermiņa perspektīva.

---

¹ ESAO kopsavilkums dok. ST 10414/19 un ESAO informatīvais dokuments dok. ST 10414/19 ADD 1.

Labklājības ekonomika ir pieeja, kas:

- *palielina mūsu izpratni par to, kā cilvēku labklājība veicina ražīgumu, rada ekonomikas izaugsmi, palielina nodarbinātību un uzlabo fiskālo ilgtspēju;*
- *uzsver visaptverošu ietekmes novērtējumu nozīmi, nodrošinot izvērtējumu par to, kā likumdošanas un politikas pasākumi ietekmē cilvēku labklājību;*
- *uzsver labklājību kā vērtību pašu par sevi un kā sabiedrības izturētspējas un stabilitātes avotu, kas sniedz labumu arī uzņēmumiem un piesaista investīcijas.*

Labklājības ekonomika neprasa no Eiropas Savienības ne jaunas kompetences, ne katrā ziņā jaunas struktūras, bet gan drīzāk esošo struktūru labāku izmantošanu. Tā norāda, cik svarīgi ir rīkoties jomās, kurās Eiropas Savienībai ir pilnvaras, piemēram, attiecībā uz darba drošību, veselības aprūpi un dzimumu līdztiesību.

Papildus šai tiešajai kompetencei Eiropas Savienība ietekmē savu iedzīvotāju labklājību dažādos veidos. Tā to dara ar tiesību aktiem citās politikas nozarēs, Eiropas pusgadu, kas ietver ekonomikas, nodarbinātības, sociālo un veselības aprūpes politiku, kā arī veicinot paraugpraksi un ar to apmainoties. Cilvēku labklājībai ir ievērojama plašāka pārrobežu ietekme – ne tikai ar izaugsmes starpniecību, bet arī ar ekonomisko un sabiedrības stabilitāti, un tas ir ļoti svarīgi ES nākotnei. Patiešām, ja netiks uzskatīts, ka ES palielina savu iedzīvotāju labklājību, tā zaudēs sabiedrības atbalstu.

Viena no lielākajām problēmām, ar ko ES saskaras, ir jaunā nevienlīdzības rašanās dalībvalstīs. Nevienlīdzība ievērojami samazina cilvēkresursu un ekonomikas potenciālu gan valstu, gan ES mērogā. Lielākas augšupējas sociālās mobilitātes iespējas atbalsta augšupēju sociālo un ekonomisko konvergenci, kas ir nepieciešama Eiropas Savienībai.

Ņemot vērā minēto, ministri tiek aicināti pievērsties šādiem jautājumiem.

- 1) Kāds ir jūsu viedoklis attiecībā uz labklājības ekonomikas nostiprināšanu par vadlīniju politikas veidošanā un lēmumu pieņemšanā?
  - 2) Kādā veidā būtu jāattīsta ES politikas veidošana un lēmumu pieņemšana, lai stiprinātu saikni starp ekonomikas politiku un labklājības politikas jomām?
  - 3) Labklājības ekonomikas principu stiprināšana visā ES ir ilgtermiņa mērķis. Kādiem vajadzētu būt pirmajiem soļiem?
-